

Klas förklarar:

UTBUD & EFTERFRÅGAN

ÖVNINGSUPPGIFTER

Filmen Utbud och efterfrågan – diskussionsfrågor

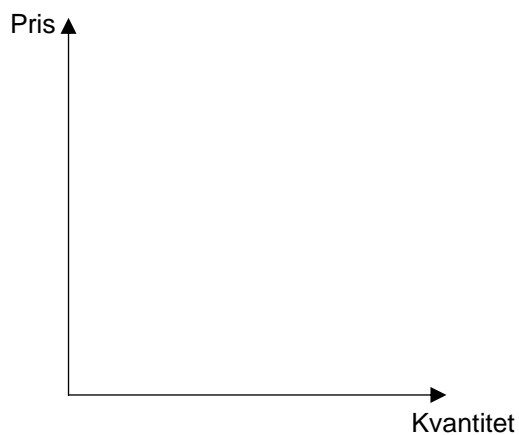
Börja med att se filmen "Klas förklarar: Utbud och efterfrågan". Lyssna och ta anteckningar. Innan du ser filmen kan det vara bra att läsa kapitlet "Marknadsekonomin – som en 'osynlig hand'" (sida 19-32) i boken "Vår ekonomi – i korthet". Även kapitlen "Staten och marknaden – ibland motståndare, ibland partners" (sida 33-50) samt "Arbetsmarknaden" (sida 101-103) kan vara hjälpsamma att läsa. Fundera på följande frågor:

1. Finns det marknader där det inte är lämpligt att priset får bestämmas fritt genom utbud och efterfrågan?
2. Vilka nackdelar kan det finnas med att reglera priset på en marknad?
3. Ibland fungerar inte marknader. Vad kallas det när det bara finns ett eller ett fåtal företag på en marknad? På vilka sätt påverkar avsaknaden av konkurrens priserna?

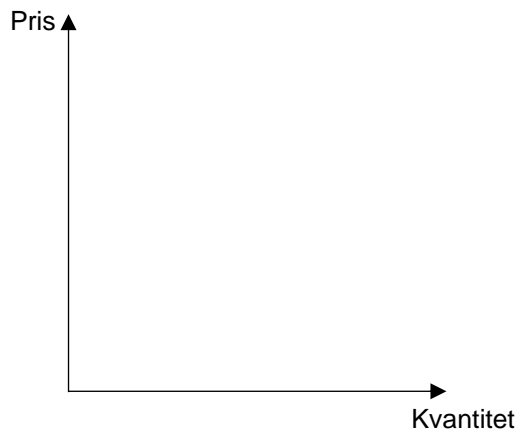
Uppgift 1: Glassförsäljning på en strand

I den här övningen ska du förklara hur utbud och efterfrågan fungerar. Innan du börjar är det bra om du har läst kapitlet "Marknadsekonomin – som en 'osynlig hand'" (sida 19-32) i boken "Vår ekonomi – i korthet".

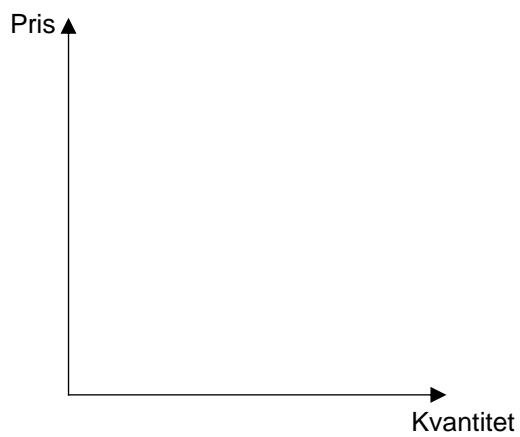
1. Tänk dig att du är glassförsäljare på en badstrand mitt i sommaren. Vad påverkar kunderna och deras vilja att köpa glass?
2. Vad är det som påverkar dig och din vilja att hålla öppet och sälja glass?
3. Rita in efterfrågekurvan i diagrammet och förklara hur den fungerar. Åt vilket håll lutar den och varför?

4. Rita in utbudskurvan i diagrammet och förklara hur den fungerar. Åt vilket håll lutar den och varför?

5. Rita in båda kurvorna i diagrammet. Markera jämviktspriset och jämviktskvantiteten. Vad är det som händer när en marknad är i jämvikt?

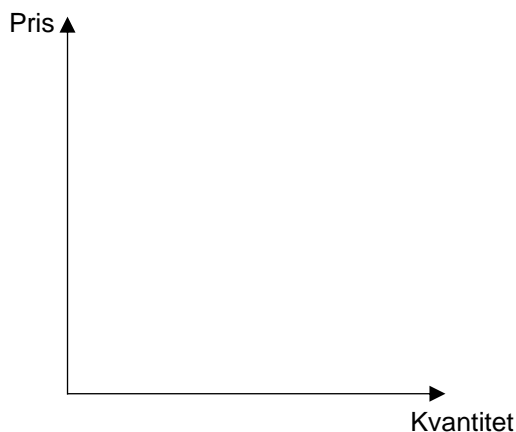
Uppgift 2: Utbuds- och efterfrågeöverskott

I den här uppgiften får du möta två olika situationer på stranden. För varje situation ska du med hjälp av ett diagram förklara vad som händer med priset och mängden glass du säljer. Innan du börjar är det bra om du har läst kapitlen "Marknadsekonomi – som en 'osynlig hand'" (sida 19-32) och "Staten och marknaden – ibland motståndare, ibland partners" (sida 33-50) i boken "Vår ekonomi – i korthet".

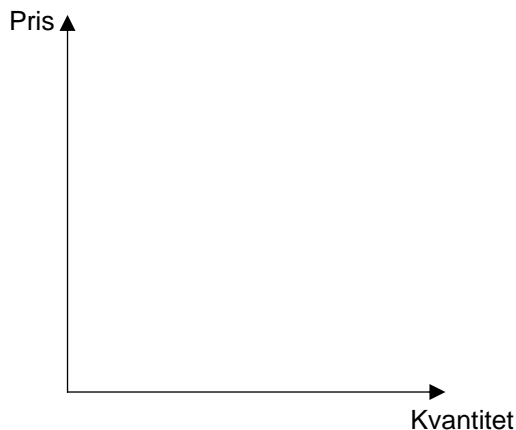
Situation 1

Din glassleverantör förutspår att det blir en kanonvecka och rekommenderar dig att hålla priser som ligger långt över marknadens jämviktspris. Eftersom du ser en möjlighet att tjäna ännu mer pengar beställer du extra stora leveranser av glass. Mot slutet av veckan visar det sig att det blir en hel del glass över.

- a) Förklara varför det blir glass över med hjälp av ett diagram!

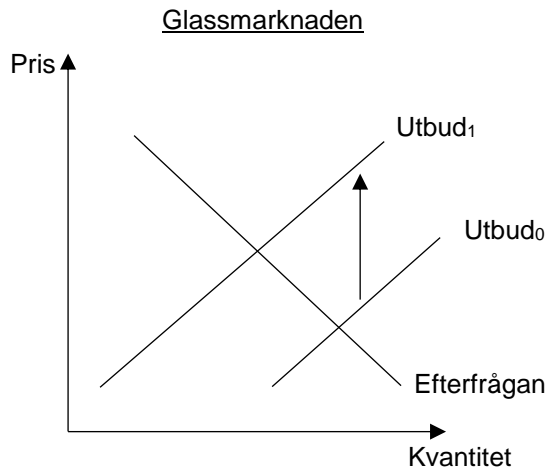
- b) Vad kommer hända med priset på glass på längre sikt om du vill sälja all glass?

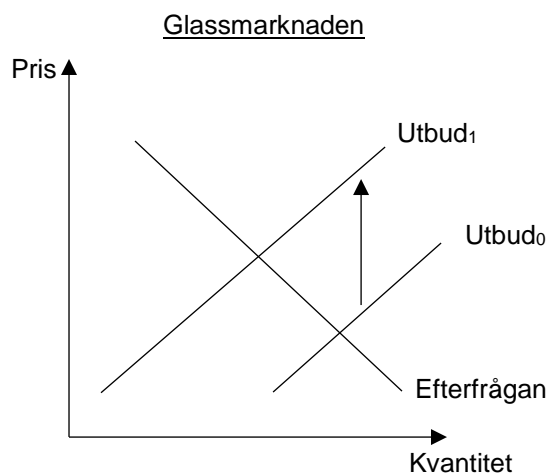
Situation 2

Din leverantör höjer priserna. I ett utbuds- och efterfrågediagram innebär högre inköpskostnader att utbudskurvan flyttar uppåt, från $Utbud_0$ till $Utbud_1$, eftersom varje kula glass blir dyrare att köpa in.

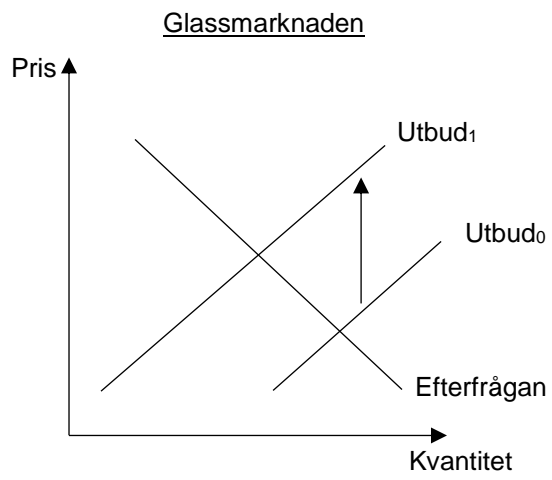
- a) Visa i diagrammet vad som händer med priset på glass för konsumenterna när inköpspriset ökar.

- b) Hur kommer mängden glass du säljer att påverkas? Visa i diagrammet!

- c) Förklara med hjälp av diagrammet vad som händer om du bestämmer dig för att inte ändra priset.

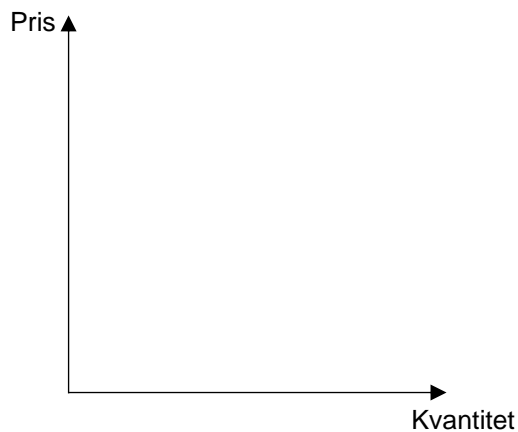

Uppgift 3: Utbud och efterfrågan på arbete

I den här uppgiften får du arbeta med utbud och efterfrågan på arbete och analysera vad som händer med antalet anställda och deras löner när efterfrågan på arbetskraft inom en bransch förändras. Innan du börjar är det bra om du har läst stycket "Arbetsmarknaden" (sida 101-103) i boken "Vår ekonomi – i korthet".

Övning 1.

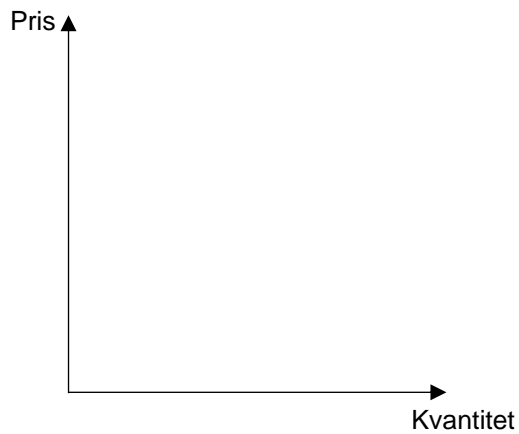
Efterfrågan på en produkt kan öka om produkten blir populär. Det medför också att efterfrågan på arbete i den branschen ökar. Förklara detta närmare genom att ge ett konkret exempel på en bransch, ett varumärke, eller en produkt som blivit populär de senaste åren. Visa med hjälp av ett eller flera utbuds- och efterfrågediagram hur detta har påverkat arbetsmarknaden. Vad händer med jämviktssläget? Hur förändras priset på arbete, dvs. lönen? Hur förändras antalet anställda?

Övning 2.

Om en produkt blir mindre populär kan efterfrågan minska. Det medför också att efterfrågan på arbete i den branschen minskar. Förklara detta närmare genom att ge ett konkret exempel på en bransch, ett varumärke, eller en produkt som blivit mindre populär de senaste åren. Visa med hjälp av ett eller flera utbuds- och efterfrågediagram hur detta har påverkat arbetsmarknaden. Vad händer med jämviktsläget? Hur förändras priset på arbete, dvs. lönen? Hur förändras antalet anställda?

Quiz

Välj rätt svarsalternativ. Det finns bara ett rätt svar på varje fråga. Lycka till!

1. Utbudskurvan lutar uppåt eftersom...
  - a. konsumenterna vill köpa mer när priset stiger
  - b. försäljarna vill sälja mer när priset stiger
  - c. försäljarna vill sälja mindre när priset stiger

2. Efterfrågekurvan lutar nedåt eftersom...
  - a. konsumenterna vill köpa mer när priset stiger
  - b. försäljarna vill sälja mer när priset stiger
  - c. konsumenterna vill köpa mer när priset sjunker

3. När en marknad är i jämvikt...
  - a. vill konsumenterna köpa lika mycket som försäljarna vill sälja
  - b. uppstår ett utbudsöverskott
  - c. kan försäljarna sätta vilket pris de vill

4. Varför bildas köer när ett efterfrågeöverskott uppstår?
  - a. Försäljarna vill sälja mer än konsumenterna vill köpa
  - b. Utbudet är högre än efterfrågan
  - c. Konsumenterna vill köpa mer än försäljarna vill sälja

5. Varför måste man vänta flera år i bostadskö innan man kan få en hyresrätt i många städer?
  - a. Hyran är *högre* än jämviktshyran vilket gör att fler vill bo i hyresrätt
  - b. Hyran är *lägre* än jämviktshyran vilket gör att fler vill bo i hyresrätt
  - c. Det är för dyrt att köpa en lägenhet